
Till: Mariehamns stads infrastrukturnämnd

Ärende: Skrivelse gällande förbättring av tillgängligheten i Mariehamns stad

Ålands handikappförbund (nedan benämnt förbundet) representerar genom sina 13 medlemsföreningar ca 4500 personer med funktionsnedsättning och anhöriga/stödjande medlemmar. Grunden i förbundets arbete utgörs av FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning som sedan den 10 juni 2016 är gällande lag även på Åland och vilken innehåller bl.a. bestämmelser om tillgänglighet för personer med funktionsnedsättning (artikel 9).

Eftersom flera projekt i stadens utemiljö nyligen har pågått och kommer att pågå med start från detta år vill förbundet lyfta fram våra synpunkter på vad som är speciellt viktigt att prioritera, både i staden överlag och speciellt gällande byggprojekten Storgatan och Ålandsvägen.

Förbundet har den 15 februari 2016 på stadens initiativ träffat representanter från infrastruktursektorn för att ta del av och diskutera planerna för ombyggnaden av Storgatan och specifikt övergångsställena vid Torggatan/Storgatan och Strandgatan/Storgatan och den 31 maj 2016 och den 9 januari 2017 haft möte med representanter från stadens infrastruktursektor (infrastrukturdirektör Kai Söderlund och projektchef Håkan Söderlund, vid mötet 2016 deltog även chefen för samhällsteknik Jouni Huhtala) för att diskutera planerna för ombyggnaden av Ålandsvägen. Vid mötet i januari 2017 framförde förbundet även förbundets och föreningarnas samlade synpunkter gällande övergångsställena vid Torggatan/Storgatan och Storgatan/Strandgatan.

Planerna för ombyggnaden av Ålandsvägen

Förbundet har tillsammans med vissa av medlemsföreningarna redan den 30 oktober 2007, på begäran från staden, lämnat in ett skriftligt yttrande gällande planerna för Ålandsvägen (se bilaga). I maj 2016 hölls ett möte där planerna för Ålandsvägen presenterades för förbundet och medlemsföreningarna och i januari i år träffade representanter från förbundet och föreningarna på nytt representanter från stadens infrastruktursektor för att få ta del av mera detaljerade planer för Ålandsvägen och påminna om de detaljer som förbundet ser som viktiga. Redan i det yttrande som förbundet gjorde 2007 påpekades det som vi fortsättningsvis från förbundet efterfrågar och som har framförts vid de möten som har hållits 2016 och 2017:

- Stolpe/pollare vid övergångsställen så att personer med synnedsättning får information om på vilken sida om pållaren man ska gå och i vilken riktningen man ska gå för att passera övergångsstället (detta finns inte inplanerat). Det räcker inte med de räfflade plattor som finns t.ex. vid övergångsställena vid Torggatan/Stora gatan i dagsläget eftersom de t.ex. kan täckas under snö och då inte fylla någon funktion.
- Ledstråk i gångbanor/trottoarer och vid övergångsställen för att personer med synnedsättning ska kunna orientera sig i Mariehamn (efter mötet i maj 2016 har detta ändrats så att man nu kommer att lägga in ledstråk genomgående och inte enbart vid övergångsställen).
- Jämnt underlag (delvis bristfälligt då övergångsställena, enligt de ritningar vi har tagit del av, är belagda med granitsten/gatsten)
- Avfasning till 0-nivå på en del av övergångsstället (finns med i planerna)
- Tydliga höjdskillnader på de partier av övergångsställena som är tänkta att användas av personer med synnedsättning och även tydliga höjdskillnader/markeringar längs med de rundade partierna i korsningarna för att bilister ska registrera var trottoaren börjar och körbanan upphör.
- Raka kantlinjer vid övergångsställen (enligt planerna finns det brister i detta)
- Ca 5 % av alla parkeringar längs med Ålandsvägen är handikapparkeringar (inga handikapparkeringar kommer att finnas längs med Ålandsvägen, mellan Norra Esplanadgatan och Styrmansgatan)
- Tydlig skyltning (oklart då förbundet inte har tagit del av detaljerad information om skyltningen)
- God belysning (oklart då närmare information om belysningen inte har getts)

Förbundet gläds åt att vissa av våra önskemål inför ombyggnaden av Ålandsvägen har beaktats, såsom att staden för Ålandsvägen har tagit med s.k. informationsplattor (taktila plattor) vid övergångsställena och att ledstråk finns med både vid övergångsställen och längs med alla gångbanor.

Vi ser dock vikten av att fullt ut göra Ålandsvägen tillgänglig för personer med funktionsnedsättning. Detta skulle t.ex. innebära att man även sätter stolpe/pollare vid alla övergångsställen och att de partier där personer med synnedsättning ska korsa vägen inte har en rundad kantlinje. Vidare ser vi vikten av att förverkligandet sker så att man för alla partier av vägen följer samma upplägg för tillgängligheten. Genom att bygga konsekvent vet personer som rör sig i staden vad som gäller och behöver inte känna sig osäkra på grund av att olika partier och övergångsställen ser olika ut (är olika tillgängliga).

Påpekanden om övergångsställena vid Torggatan/Storagatan och Storagatan/Strandgatan

Vid mötet i februari 2016 fick förbundet ta del av ritningar för Storagatan, dock inte detaljerade skisser för övergångsställena. Med andra ord gavs förbundet inte möjlighet att uttala sig uttömmande angående planerna.

Förbundet har påpekat följande som har beaktats vid ombyggnaden av Storgatans övergångsställen:

- Kantstenar i 0-nivå som ett komplement till den planerade höjdskillnaden om 4 cm.

Följande har framförts men inte beaktats:

- Delvis finns det höjdskillnader i kantlinjen vid övergångsställena, men höjden varierar från nära 0 till högre kanter. Det finns taktila plattor vid övergångsställena men dessa räcker inte som markering för personer med synnedsättning utan på alla ställen som är tänkta för personer med synnedsättning behövs en tydlig höjdskillnad om minst 4 cm (helst 6-8 cm).
- Kanterna är delvis rundade vilket gör korsningarna farliga då personer med synnedsättning inte har något att ta riktning från när de korsar övergångsställena och i värsta fall kan ta riktning och gå mitt ut i korsningarna.
- Stolpe/pollare har inte använts.
- Önskemål om jämnt underlag (inte uppfyllt i och med att granitsten/gatsten har använts).
- Klara ledstråk att följa för personer med funktionsnedsättning saknas (både vid övergångsställena och längs med gångbanorna).

Plan för tillgänglighet i stadens utemiljö och delaktighet vid planering

Vi uppmanar Mariehamns stad att avsätta resurser för att uppgöra en övergripande plan för tillgänglighet i utemiljön och på allmänna områden för att i framtiden få konsekventa lösningar genomgående i staden och för att få till lösningar för universell utformning och god tillgänglighet. Det finns flera kommuner i exempelvis Sverige som har antagit dylika planer. Samtidigt vill vi påminna om vikten av att alltid integrera tillgänglighetsaspekterna i hela planerings-, upphandlings- och byggprocessen. På detta sätt uppnår man det bästa slutresultatet och undviker onödiga merkostnader. Vi tipsar om och hänvisar till boken *Bygg ikapp för ökad tillgänglighet och användbarhet för personer med funktionsnedsättning* som innehåller konkreta tips på lösningar för att få till så god tillgänglighet som möjligt.

Vår förhoppning är att Mariehamns stad fattar ett medvetet beslut om att prioritera god tillgänglighet för alla och att staden framtar en plan för detta som man framöver konsekvent använder sig av när nya planer görs och att staden således budgeterar för att kunna förverkliga utarbetandet av planen.

Vi uppskattar att staden vid något tillfälle har initierat informations- och diskussionsmöten inför ombyggnader, men om planera redan är fastställda finns det ingen eller en väldigt liten möjlighet för oss att faktiskt kunna påverka i praktiken. Generellt önskar förbundet i fortsättningen höras och vara delaktigt i ett tidigt skede vid ny- och ombyggnader i stadens utemiljö och vi deltar gärna i arbetet med framtagandet av den tillgänglighetsplan för Lilla Holmen som är aktuell under detta år.

Förbundet och föreningarna bidrar mer än gärna med sin sakkunskap i tillgänglighetsfrågor och arbetar gratis, dvs. vi debiterar inte för våra tjänster (något som tåls att lyftas fram i dessa ekonomiskt strama tider).

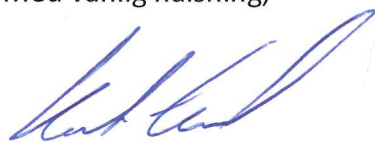
Vi riktar denna skrivelse till infrastrukturnämnden som handhar bl.a. trafikplaneringen och ansvarar för de mera praktiska aspekterna av ombyggnader i staden och specifikt gällande de områden som nämns i skrivelsen. Skrivelsen sänds dock till kännedom till stadsstyrelsen, stadsfullmäktige och media eftersom vi vill att dessa frågor får synlighet i samhället och eftersom vi ser att stadsstyrelsen och stadsfullmäktige har en roll i att arbeta för att anta en övergripande plan för utemiljön i Mariehamn och att avsätta tillräckliga budgetmedel för detta.

Avslutningsvis vill vi påminna om att god tillgänglighet gynnar oss ALLA; alla personer med någon form av funktionsnedsättning, anhöriga till någon som har en funktionsnedsättning, personer som har råkat ut för en olycka och tillfälligt har behov av specialanpassningar, äldre personer, barnfamiljer osv. har lättare att ta sig fram och att ta del av det som samhället erbjuder genom god tillgänglighet.

Vi emotser ett skriftligt svar från staden angående hur man kommer att arbeta för att göra miljön tillgänglig för personer med funktionsnedsättning.

Mariehamn 23.1.2017

Med vänlig hälsning,

Krister Sund,
Ordförande

Susanne Broman,
Verksamhetsledare

BILAGA Ålands handikappförbunds utlåtande över Ålandsvägenkommitténs förslag till principlösning för Ålandsvägens utformning (30.10.2007)

Till kännedom:

Stadsstyrelsen
Stadsfullmäktige
De politiska partierna
Ålandstidningen
Tidningen Nya Åland
Ålands Radio & Tv